

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกโครงการ
ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
ชื่อและนามสกุล นางสาวภคมนพรพรณ ชุมผาง
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

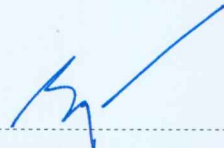
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชย์)

๒๕

ชื่อวิทยานิพนธ์ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจ

พอเพียงในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ผู้วิจัย นางสาวกมลนพพรณ ชุมพวง รหัสนักศึกษา 2599000151

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิก 2) การตัดสินใจเข้าร่วมของสมาชิกโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน 3) การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) การเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตของสมาชิกก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ระยะที่ 1 - 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม มุกดาหาร นครพนม สกลนคร บึงกาฬ หนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู และจังหวัดเลย รวม 1,830 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวน 305 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบข้อมูลโดยใช้ค่า t-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมาชิกกลุ่มส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 59.39 ปี เกือบทั้งหมด เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร และมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง ทั้งหมดประกอบอาชีพทำนา 2) สมาชิกกลุ่มส่วนมากมีเหตุผลที่ความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการมากที่สุด คือ ต้องการความยั่งยืนและมั่นคงในด้านอาชีพ รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่จะได้รับ 3) สมาชิกกลุ่มเกือบทั้งหมดดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุดในด้านคุณธรรม ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือปฏิบัติในท้องถิ่น การประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์และสุจริต 4) การดำเนินชีวิตของสมาชิกกลุ่มก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี 5) เกือบทั้งหมดไม่พบปัญหาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีข้อเสนอแนะว่า การส่งเสริมและพัฒนาควรคำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรและประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการร่วมกับผู้นำชุมชนควรลงพื้นที่เพื่อชี้แจงโครงการแก่เกษตรกร

คำสำคัญ การดำเนินชีวิต หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเอง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

Thesis title: Living in the Philosophy of Sufficiency Economy by Members of Philosophy of Sufficiency Economy in Community Project in Upper North – Eastern Region

Researcher: Miss Pakamonpan Chumphang; **ID:** 2599000151;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr.Benchamas Yooprasert, Associate Professor;

(2) Bumpen Keowan, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

This research objectives were to study 1) personal information of the members, 2) the decision making to participate in the sufficiency economy project in the community by the members, 3) living on the philosophy of sufficiency economy practice, 4) the results of living on the philosophy of sufficiency economy after practice according to five aspects of self-reliance of the members, and 5) problems and suggestions of the members by living on philosophy of sufficiency economy.

The population was the member of the sufficiency economy project in the upper northeastern community phases 1-5 in the Provinces of Kalasin, Khon Kaen, Roi Et, Maha Sarakham, Mukdahan, Nakhon Phanom, Sakon Nakhon, Bueng Kan, Nong Khai, Udon Thani, Nong Bua Lamphu and Loei accounting for 1,830 persons. The sample size of 305 was calculated by using Taro Yamane formula's with 0.05 error level, and simple random sampling was applied. Data were collected by using interviewed questionnaire, and analyzed to determine percentage, mean, standard deviation, and compassion by t-test.

The research findings were showed that 1) the majority of the group members were female with an average age of 59.39 years, had their own farm areas and occupation in agriculture. 2) Majority of them had the most important reason for the decision making to participate in the project that was the needs for occupation sustainability and stability and the second reason was the benefit. 3) Almost all of them indicated at the highest level for living adhering to the philosophy of sufficiency economy in the moral aspects including the practice of the doctrine of religion and local traditions, work honestly and faithfully. 4) The living of members, before and after participating in the sufficiency economy project in the community were statistically significant differences at 0.05 level in five aspects, these were self-reliance, psychology, social environment, natural resources, economics, and technology. 5) Almost all of them had no problems in living on philosophy of sufficiency economy. They suggested that the needs and benefit of farmers should put in consideration for extension and development and collaboration among project officers and community leaders was necessary to provide interpretation of the project to the farmers.

Keywords: Living, Philosophy of sufficiency economy principle, Self-reliance, Upper Northeastern Region

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ
เจียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ตลอดเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ
ด้วยความเมตตา และเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์
มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์วิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น สำนักงาน
เกษตรจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และสมาชิกโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงใน
ชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณบุคลากรสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก
และให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ด้วยดีมาโดยตลอด และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ทุกท่าน
ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจและมีมิตรภาพที่ดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง และบุคคลที่ใกล้ชิดที่ทำให้กำลังใจ
ความห่วงใย และสนับสนุนการศึกษาส่งผลให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในวันนี้

ภคมนพรรณ ชุมผาง

กรกฎาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ	19
บริบทของกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	45
ตอนที่ 2 การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน	50
ตอนที่ 3 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	53
ตอนที่ 4 ผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การพึ่งพาตนเอง 5 ด้าน	57
ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	65
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปการวิจัย	70
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
แบบสัมภาษณ์การวิจัย	90
ประวัติผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนสมาชิกโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	35
ตารางที่ 4.1 สภาพข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	46
ตารางที่ 4.2 สภาพทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	47
ตารางที่ 4.3 การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน	50
ตารางที่ 4.4 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	54
ตารางที่ 4.5 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
โดยพิจารณาจากคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างตอบปฏิบัติ	57
ตารางที่ 4.6 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งพาตนเอง	
ด้านเทคโนโลยี	58
ตารางที่ 4.7 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งพาตนเอง	
ด้านเศรษฐกิจ	59
ตารางที่ 4.8 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งพาตนเอง	
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	61
ตารางที่ 4.9 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งพาตนเอง	
ด้านจิตใจ	62
ตารางที่ 4.10 การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งพาตนเอง	
ด้านสังคม	64
ตารางที่ 4.11 ประเด็นปัญหาของกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ	
เศรษฐกิจพอเพียง	65
ตารางที่ 4.12 ระดับปัญหาของกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ	
พอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง	67
ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ	
พอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง	68

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	15
ภาพที่ 2.2 ภาพแสดงแผนที่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ระยะที่ 1 – 5	25
ภาพที่ 5.1 วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ และการปฏิบัติโดยดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่ผลการพึ่งตนเอง	81
ภาพที่ 5.2 เปรียบเทียบผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การ พึ่งพาตนเอง 5 ด้าน ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจ พอเพียงในชุมชน	82

